

Foto: SEGES

Kvægbrugere med **mod på fremtiden**

Klimaudfordring, forbrugerkrav og en forventning om lynhurtige skift mellem gummi-støvler og direktørsko. Danske kvægbrugere har mod på det hele, er indtrykket efter årets kvæggkongres.

Hvor er dansk kvægbrug i 2040?

Det er umuligt at forestille sig. Lige som vi for 20 år siden umuligt kunne forudsige, at en forandring i verdens klima ville fylde så meget på Kvæggkongres 2020. Men ligegyldigt hvor verden er om 20 år, så er der ingen tvivl om, at de danske kvægbrugere er med, konkluderer formand for L&F Kvæg, Christian Lund oven på årets kongres.

"Jeg mærker et enormt mod på forandring hos deltagerne på årets kongres. At vi i fremtiden skal være virksomhedsejere, der producerer markedsdrevne varer, og at vi lytter til forbrugerne, bliver der slet ikke stillet spørgsmålstegn ved. Tværtimod er det noget, jeg får mange konstruktive kommentarer om, når jeg snakker med folk på kongressen," fortæller Christian Lund.

Vi elsker årets elev

Det er dog kåringen af årets elev, der har gjort det største indtryk på formanden på årets kongres.

"Det var så vildt begejstrende at se kåringen af årets elev. De kunne jo have vundet alle 27 kandidater, og at se salens begejstring og hyldest til de tre finalister var fantastisk," lyder det fra formanden – som tilføjer:

"Jeg håber, det får et par stykker i salen til at tænke, om de skulle have en elev. For det er så vigtigt,

at vi får fat i de unge mennesker og får dem ind i erhvervet," siger Christian Lund, der i beretningen også kunne referere en international undersøgelse, der viser, at kvalificeret arbejdskraft bidrager væsentligt til bundlinjen.

Ingen kan alting selv

Fokus på bundlinjen og optimering på bedriften er i 2020 en selvfølgelighed blandt danske kvægbrugere. Det glæder sektordirektør Ida Storm, der sidder tilbage med en følelse af en meget positiv og konstruktiv stemning på årets kongres. Hun opfordrer til, at den enkelte bruger tid på gøre det klart, hvor det er, han eller hun skal sætte ind for at forbedre bedriftens resultat.

"Det handler om at finde ud af, hvor man er stærk, og hvor man er mindre stærk. Og hvad der er vigtigt for en selv. Der er ingen, der kan alting selv, så det er helt naturligt at få hjælp der, hvor bedriftens største forbedringspotentiale ligger," lyder det fra Ida Storm. Og hun uddyber beretningens fokus på fællesskab:

"I takt med at kvægbrugene bliver færre og større, bliver de også mere selvstændige. Så det er så vigtigt at huske på, hvordan alle i kvægbruget kan være med til at spille hinanden bedre," lyder det fra Ida Storm.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Derfor er vi lykkeligere på landet

SIDE 2

Klovbeskæring omkring goldning har markant effekt

SIDE 6

Det står sløjt til med kalvenes immunforsvar

SIDE 7

Hvad er det vigtigste optimeringsområde? FREMSTILLINGSPRIS PÅ GROVFODER

"Fremstillingsprisen på grovfoder er klart det område, jeg mener, har størst betydning for bedriften. Tænk bare på, hvor meget ti øre i forskel på en foderenhed betyder for bedriftens økonomi." *Christian Lund*

HVAD FOREGÅR DER PÅ SALMONELLA- OMRÅDET?

"Lige nu er der gang i en faglig udredning, hvor der bliver vendt rigtig mange sten. Vi skal bl.a. gøre test-procedurene bedre. I efteråret sker den politiske behandling i folketinget, så der kan træde en bekendtgørelse i kraft næste sommer. Helt aktuelt vil jeg opfordre kvægbrugere, der er ramt af salmonella, til at gøre noget ved det så hurtigt som muligt og tage imod SEGES' tilbud om rådgivningsforløb." *Ida Storm*

Hvad kaster du dig over nu? FREMIDENS KVÆGRÅDGIVNING

"Der er mange landmænd på kongressen, der har sagt til mig, at vi skal få gjort noget ved fremtidens kvægrådgivning. Vi har en anbefaling med to konkrete tiltag, der vil skabe mere og bedre samarbejde på tværs af kvæggklyngen. Dem skal vi snakke med DLBR, Viking og RYK om i de nærmeste uger, og så håber jeg, at vi kan blive enige om at sætte det i gang inden alt for længe." *Christian Lund*

DERFOR ER VI LYKKELIGERE PÅ LANDET

En stor undersøgelse har vist, at folk på landet vurderer deres livskvalitet højere end byboere. Men hvad er det, folk på landet synes så godt om? Det har de bl.a. fortalt forskerne gennem fotos.

Lektor og forsker ved Syddansk Universitet Pia Heike Johansen måtte bruge tre kvarter på at overbevise en journalist fra en 'større landsdækkende avis' om, at der ikke var tale om en regnefejl, da en stor spørgeundersøgelse viste, at danskere på landet bedømmer deres livskvalitet markant højere end danskere, der bor i byen. Mens 82 pct. af landbeboerne svarede, at de havde en høj livskvalitet, gjaldt det ifølge lektoren kun 72 pct. af byboerne.

"Men der var altså ikke tale om en regnefejl," forklarede Pia Heike Johansen med et glimt i øjet under sessionen *På landet er vi mere lykkelige*. Imidlertid var resultatet så markant og skabte så megen røre, at Realdania, der sammen med Gallup, stod bag undersøgelsen, satte et nyt forskningsprojekt i gang for at finde ud af, hvad det er, der gør forskellen. Og her fik Pia Heike Johansen, som en del af projektet, til opgave at grave ned i, hvad det så egentligt er, at folk på landet forbinder med livskvalitet.

"Men det er jo ikke nødvendigvis særlig nemt at sætte ord på. Udover at køre rundt i landet og lave interviews, annoncerede jeg derfor bl.a. i lokalaviser og bad folk sende fotos af, hvad de forbinder med livskvalitet og livet på landet," fortalte hun. Og de fotos, hun fik ind, talte deres eget sprog. Her er nogle af de kategorier, hun kunne samle dem i:

Fotos: COLOURBOX

Motiverne af livskvalitet på landet

Hjemmet

Rigtig mange havde taget fotos af hjemmet – typisk afslapningssteder som terrassen og haven – men også ombygningsprojekter.

Aktiviteterne

Billederne viste også klart, at de aktiviteter, som landskab og hav giver mulighed for, har betydning – ikke mindst, når man har børn.

"Det er tydeligvis vigtigt at kunne tilbyde sine børn de gode vilkår, det giver at vokse op på landet – og bare kunne sende sine børn udenfor og lege," forklarede Pia Heike Johansen.

Relationer til naturens dyr og husdyrene

Pindsvinet der fodres, rådyrene i haven, vandre-falken på havebordet:

"Jeg fik MANGE billeder af rådyr. Relationerne til de vilde dyr er noget helt særligt og noget, der lægges vægt på," fortalte Pia Heike Johansen. Men også relationerne til husdyrene har betydning. Fotos af bl.a. hunde og heste – og børn, der klapper dem, fyldte meget.

"De nære venner, der får os afsted og ud i naturen."

Fællesskabet og mødesteder

De fællesskaber, der opstår, når man fx skal fejre noget, har tilsyneladende gode vilkår på landet. Fx Skt. Hans, majstang, høst osv. Men også

stederne man mødes mere uformelt som fx hos købmanden og ved badebroen har betydning: "Nu har vi ganske vist Facebook. Alligevel giver det en særlig følelse af fællesskab, når man ved, hvor man kan få fælles information lokalt – hvem har født, hvis kat er blevet kørt over osv." fortalte Pia Heike Johansen.

Maden

Pia Heike Johansen fik også 'vanvittigt mange fotos af mad'. Det at kunne dyrke sin egen mad, at børnene er med til at hente æg, eller muligheden for at samle fx bær og svampe udgjorde rigtig mange motiver.

Hvor blev billederne af landbruget af?

Det undrede Pia Heike Johansen, hvad hun IKKE fik fotos af – nemlig landbruget.

"Der var ikke mange fotos, der signalerede, at Danmark er et landbrugsland. En enkelt traktor på en mark. Hvordan kan det dog være? Er der en afkobling mellem hverdagslivet på landet og produktionslandbrug? Forbinder I bare ikke jeres arbejdsplads med livskvalitet? Har vi spurgt på tidspunkter med travlhed?," lød hendes spørgsmål ud til publikum.

Klare svar fik hun ikke. Men hvorfor, der var så få fotos af landbrug og fra landmænd, vil Pia Heike Johansen blandt andet også se nærmere på i undersøgelsen, som løber frem til 2022.

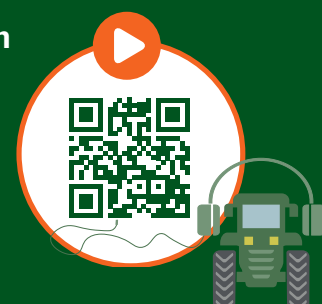
/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

PODCAST: 24 spørgsmål til klimaprofessorerne – om kvægbrugets rolle i klimakrisen

Gik du glip af sessionen '24 spørgsmål til klimaprofessorerne'? Så har du mulighed for at lytte med i denne podcast fra sessionen, hvor videnskabsjournalist Lone Frank tager de to klimaprofessorer Peter Lund og Jørgen E. Olesen fra Aarhus Universitet under kærlig behandling og udfordrer deres

viden om kvægbrugets rolle og muligheder i klimakrisen.

Scan QR-koden og kom ind på kanalen SEGES Podcast i din podcast-app. Hvis du ikke har en smartphone, kan du også høre podcasten på siden podcast.seges.dk.

Laura vandt prisen som Årets kvægelev

For første gang blev prisen 'Årets elev i kvægbruget' uddelt. Prisen skal sætte fokus på de mange dygtige elever i kvægbruget – og på de spændende arbejdspladser, der findes her.

"Det er fantastisk dejligt at få at vide, at andre synes, man er dygtig. Og at den ekstra indsats, jeg gør, ikke bare betyder noget for min chef, men også er noget, skolen lægger mærke til."

Sådan fortæller Laura Meier Lassen – vinder af den nystiftede pris 'Årets elev i kvægbruget'. I alt 27 dygtige kvægelever var indstillet til prisen, som blev uddelt for første gang på kvægekongressen i år. Tre af eleverne kom igennem bedømmelseskomiteens nåleøje og blev nomineret. Efter en videopræsentation af hver af dem var der stor spænding i salen, da formand Christian Lund i bedste Oscar-stil fik overrakt en forseglet guldkuvert og fra scenen kunne afsløre Laura som vinder. Den flotte anden og tredjeplads gik til hhv. Michael G. Nielsen og Anja Kock.

I bedømmelseskomiteens begrundelse for valg af Laura Meier Lassen som vinder skriver de: *Det er tydeligt, at Laura er en dygtig, god og udadvendt repræsentant for kvægerhvervet. Hun fremstår som en positiv elev, som ser muligheder frem for begrænsninger, hendes faglighed er i top og samtidig er hun ambitiøs, tager initiativ og udstråler viljestyrke. Hun er den type elev, som vi er taknemmelige for at have i erhvervet.*

Sætter fokus på et spændende fag

Laura går på EUX, hvor hun på én gang får studentereksamen og bliver faglært landmand. Mælkeproducent Per Hougaard ved Hobro har glæde af hende som elev. Både han og skolen havde indstillet Laura. Hun fortæller, at prisen er et skulderklap, som har givet hende endnu mere blod på tanden.

"Jeg havde overvejet at prøve noget helt andet efter EUX. Men nu ved jeg, at det skal være noget med kvæg. Jeg skal være ude i det og bruge min viden og min nysgerrighed. Måske som rådgiver eller landbrugsskolelærer, hvor jeg kan lære fra mig – eller på en bedrift, hvor jeg kan være med

til at udvikle noget. Der er så mange muligheder," fortæller hun.

Men Laura er ikke kun glad for prisen på egne vegne: "Prisen sætter helt klart fokus på, hvor dygtige kvægelever faktisk er. Mange uden for landbruget tror, at det bare handler om at køre traktor og den slags. Jeg tror, det her giver opmærksomhed på, at vi kan og skal kunne så meget andet, så flere uden for erhvervet måske bliver interesseret," forklarer hun.

Vildt inspirerende

Og målet med prisen er netop at anerkende de dygtige unge, der ønsker at arbejde i kvægbruget og sætte fokus på de gode arbejdspladser her. Sektordirektør i L&F Kvæg Ida Storm udtrykker det således:

"Med prisen vil vi gerne hylde de enormt dygtige elever, der er i kvægbruget. Og det er vildt fedt at have dem med ind over kongressen. Så prisen er bestemt kommet for at blive. Det er så inspirerende at høre historierne om dem," fortæller sektordirektøren.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Stof X kan få markant effekt på kvægbrugets metanreduktion

På kongressen blev forskernes resultater af forsøg med stof X på levende køer for første gang afsløret: Stoffet reducerer udledningen med mindst 35-40 pct.

Første gang vi hørte om det metanreducerende stof X, var på Landbrug & Fødevarers delegeretmøde i november. Her lød det forjættende budskab, at det nye stof i laboratorieforsøg kunne

reducere metanudledningen fra vomsaft med 100 pct. Det var et resultat, som forskerne var nået frem til i laboratoriet ved at tilsætte stof X til vomsaft.

Men en ting er, hvad der virker i laboratoriet – en anden er, hvad der sker i den levende ko. Det løftede forskerne sløret for på kongressen. Nu er de første forsøg på levende køer nemlig gennemført på Danmarks Kvægforskningscenter.

"Det virker," fastslog professor Peter Lund, Aarhus Universitet, og illustrerede effekten ved at vise, hvordan kurverne over køernes metanudledning blev parallelforskuet markant, når køernes foder blev tilsat stoffet. Ifølge forskerne vil stoffet mindst kunne reducere udledningen med 35-40 pct. Den begrænsende faktor bliver, hvor meget man kan skruer op for doseringen, uden at det har

negative konsekvenser for mælken. Virkningen holder i fem-seks timer og klinger af i takt med, at stoffet udskilles.

Flere forsøg

De første forsøg på levende køer blev udført på nogle få dyr i december måned. Aarhus Universitet er nu sammen med bl.a. SEGES ved at søge penge til at afprøve stoffet på en større gruppe over længere tid. Baggrunden for betegnelsen X er, at forskerne går efter at tegne patent på det, og således ikke vil afsløre, hvad det består af. Der er dog tale om et stof, der allerede er EU-godkendt til fødevarerproduktion. Det burde derfor være relativt ukompliceret at få godkendt som tilsætningsstof i foderet.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Smittebeskyttelse:

TRÆK FORVÆRKET TILBAGE OG KØB EN EKSTRA VANDKOP

Bygningskonsulent Robert Pedersen gav en række konkrete tips i indlægget *Smittebeskyttelse i nye og eksisterende stalde*.

Ofte er det ikke meget, der skal til for at undgå, at sygdomme spreder sig i besætningen. Det kræver blot, at man har øje for, hvor dyrene smitter hinanden og ikke mindst, hvordan det kan undgås. Det blik har bygningskonsulent Robert Pedersen, BK Nord, som rundhåndet gav de gode, konkrete ideer videre på årets kvægkongres. Du får et udpluk her:

Træk forværket tilbage

Hvis forværket i kalve- og kælvningsbokse trækkes en halv meter tilbage, kan de enkelte hold ikke nå hinanden. Dermed undgås kontaktsmitte fra boks til boks. Sygdomme, der overføres ved kontaktsmitte, er blandt andet lungebetændelse, B-streptokokker og stafylokokker.

"Så bøvlet er det altså heller ikke at skrue de skrue i. Og det virker, så få nu bare rykket det inventar," opfordrer Robert Pedersen.

En vandkop til hvert hold

Ofte ses to hold, fx kalve, dele den samme vandkop. Et vanvittigt sted at spare 300-400 kr., mener Robert Pedersen. Der er nemlig stor risiko for, at dyr, der deler vandkop, også deler sygdomme.

Høje og faste skillevægge

Ved at lave høje og faste skillevægge i stedet for tremmer, mellem de enkelte hold og mellem hver kælvnings- og sygeboks, undgår man den gødningsbårne smitte som fx salmonella, coccidiose, kryptosporidier og paratuberkulose. En overkommelig investering med stor effekt.

Store krybber til kalvene

Robert Pedersen slog også et slag for store krybber til kalvene.

En stor krybbe til kalvene kan godt være hjemmelavet. Foto: Robert Pedersen.

"I de små krybber skubber de foderet ud. Og hvad gør I? I skovler foderet tilbage igen, for det skal ikke gå til spilde. Men der kan være både det ene og det andet i det foder, så køb eller lav nogle store krybber, så foderet bliver deri," siger han.

Opvaskemaskine i kalvekøkkenet

Er det tid til, at kalvene skal have opvaskemaskine i køkkenet? Ikke en tosset idé ifølge Robert Pedersen. En industriopvaskemaskine eller to til ca. 10.000 kr. stykket vil gøre det let og effektivt at vaske kalveskåle.

"Det skal være nemt, for så bliver det gjort. Tænk over det," lyder den afsluttende opfordring.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Vi skal gøre os meget mere lækre

Manglen på arbejdskraft vil kun vokse de kommende år. Derfor har SEGES undersøgt, hvad der skal til for at få de unge til at vælge landbruget som deres arbejdsplads.

Der er – og bliver – kamp om de unge. Ingen tvivl om det. I 2030 vil der være 52.000 færre unge mellem 16 og 25 år, end der er i dag. Og allerede nu mangler 20 pct. af landmændene arbejdskraft, samtidig med at tilgangen af udenlandsk arbejdskraft er stagneret. Det er de kolde facts – og de facts, som ligger til grund for en undersøgelse, som SEGES har foretaget for at finde ud af, hvad vi kan gøre bedre, for at vores arbejdspladser bliver mere attraktive for de unge. Undersøgelsen er baseret på interviews af driftsledere, ejere, ansatte på bedrifter, elever og tidligere ansatte, som har forladt erhvervet. Resultatet blev fremlagt af de to SEGES-konsulenter Dorte Poulsgård Frandsen og Kirstine Simoni Faurholt i sessionen *Verdens bedste arbejdsplads*. Udfordringerne – og dermed også løsningerne falder i fire hovedkategorier:

Synlighed gør rekruttering nemmere

Mange landmænd tænker ikke langsigtet i forhold til at brande deres virksomhed som attraktiv arbejdsplads. Men synlighed og branding gør rekruttering væsentligt nemmere. Derfor lyder anbefalingen at deltage i Åbent Landbrug, tage imod skoleklasser, stille bedriften til rådighed fx som case på landbrugsskoler samt at være aktiv på Facebook og hjemmeside. Når så job-opslaget

skal ud, så sørg for at sætte fokus på, hvad bedriften kan tilbyde, frem for rent fokus på, hvad du kræver. Fx faglige og sociale arrangementer, gode fleksible arbejdstider, frokostordning osv. Og endelig, så brug også job-portaler udenfor landbruget som fx Ofir og Jobindex.

Fokus på oplæring og introduktion

Når den rigtige medarbejder er fundet, så er en klar og velstruktureret oplæringsplan vigtig for en god start. Det giver tilfredshed og målrettet læring fra dag ét. Men introduktion til arbejdsopgaverne er ikke nok. Det er også vigtigt at give en grundig introduktion til virksomheden i form af kolleger, alle områder på bedriften og bedriftens værdier, dvs. 'hvad det er vi vil, og hvad står vi for'. Sørg også for at have fokus på din nye medarbejders trivsel, og inddrag ham eller hende i fællesskabet.

Fastholdelse kræver udvikling

Når din medarbejder er kommet godt ind i opgaverne og virksomheden, handler det om at fastholde ham. Lad ham vokse med opgaven, og sørg for, at feedback er en naturlig del af arbejdet – også den positive. Udvikling af medarbejdere motiverer og fastholder dem.

Det vil de unge have

Score	Emne
8,6	Arbejdstid, herunder overarbejde og fleksibel arbejdstid
8,2	Tillid og ansvar fra leder og kolleger
7,0	Socialt samvær med kolleger uden for arbejdstid
6,8	Gode faciliteter, fx omklædningsmuligheder, toiletfaciliteter og frokostlokale
3,8	Mulighed for medarbejderbolig
2,2	Pensionsordning
1,8	Overenskomst

Kilde: SEGES

Den gode exit

Når en medarbejder forlader arbejdspladsen, så brug det til at blive klogere. Selvom det kan være svært, så tag en evalueringssamtale og lær af det. Og send folk godt afsted, så din ex-medarbejder fremadrettet vil anbefale din bedrift.

Dette er en ultrakort version af undersøgelsens resultater. Hvis du vil læse mere om udfordringerne og ikke mindst løsningerne og anbefalingerne til at gøre bedriften mere attraktiv som arbejdsplads, kan du finde slides fra sessionen på www.kvaegkongres.dk

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Få optimal gavn af sygeboksen

Snak med dine medarbejdere om, hvilke dyr der skal i sygeboks.
Ny undersøgelse dokumenterer nemlig, at sygeboksen betaler sig.

Hvis du skulle være i tvivl, har Aarhus Universitet nu slået det helt fast: Halte køer kommer sig hurtigere i sygeboksen, end når de går blandt besætningens øvrige køer. 60 pct. af en gruppe halte køer blev enten mindre halte eller helt rengående efter tre uger i sygeboks. Kun 27 pct. af undersøgelsens halte køer blev bedre gående efter tre uger, når de blev mellem besætningens øvrige køer. Men får I nok ud af sygeboksen hjemme hos jer?

Dyrlæge Peter Raundal, SEGES, gør opmærk-

som på tre forhold, der optimerer sygeboksens gavnlige effekt:

1. Lær medarbejderne at spotte syge køer

Alle medarbejdere skal kende en syg ko og vide, hvad de skal gøre, når de ser en.

"Sørg for, at alle på bedriften ved, hvad de skal kigge efter, og hvad de skal gøre, når de ser en syg ko. Hvad skal de gøre, hvis de ser en ko, der er slinger? Hvad vil det overhovedet sige, at en ko er slinger? Hvilke tidlige tegn på sygdom skal de kig-

ge efter? Og hvad skal de gøre, når de opdager en ko under malkningen med yverbetændelse eller digital dermatitis? Samtalen med medarbejderne er utrolig vigtig," slår Peter Raundal fast.

2. Tag stilling til den syge ko hver dag

"Det er meget vigtigt at tage stilling til hver dag, om det går den rigtige vej med hver enkelt ko. Virker behandlingen som forventet? Skal der tilkaldes dyrlæge? Eller er koen klar til at komme tilbage i sengebåsestalden?" lyder det fra dyrlægen.

3. Placér den syge ko korrekt

Når en syg ko skal placeres, er der ifølge Peter Raundal to hensyn at tage: Behovet for smittebeskyttelse og koens behov for isolation eller kontakt til andre dyr, afhængig af, hvilken tilstand den er i. Se illustrationen for optimal placering af syge dyr i enten enkelt- eller fællessygeboks.

Koens behov for isolation versus kontakt til andre køer		
	Enkeltboks	Fællesboks
Smittebeskyttelse	Smitsom Meget syg Kan smitte andre Diarre, ledbetændelse, alvorlig yverbetændelse, lungebetændelse	Mild til moderat syg Hygiejne Børbetændelse, let yverbetændelse, slem digital dermatitis
	Ikke smitsom Skal kunne være i fred Ikke smitsomme Løbesår, mælkefeber, højresidig løbedrejning	Aflastning Ikke smitsomme Ketose, sålesår, venstresidig løbedrejning

Halthed er slemt

Dyrlæge Peter Thomsen, Aarhus Universitet, er manden bag undersøgelsen af sygeboksens effekt. Og han fremhæver en væsentlig pointe, som undersøgelsen også slår fast:

"Bemærk, at 40 pct. af de halte køer (halthedscore 4) stadig var meget halte selv efter tre uger i sygeboks. Det understreger, at halthed er slemt og langvarigt for koen," lyder det fra Peter Thomsen.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Det giver god mening at tegne overenskomst

Noget modvilligt endte Jacob Bjerrum med at tegne overenskomst for bedriften. Nu er han meget tilfreds med det og ser en lang række fordele.

Som regel er det konflikthistorierne, der trækker overskrifter i medierne, når vi læser om 3F og overenskomst. Og for mælkeproducent Jacob Bjerrum var det heller ikke som udgangspunkt helt frivilligt, da han tegnede overenskomst for sin bedrift. Alligevel er han endt med at være rigtig glad for det. Hvorfor, kunne man høre ham fortælle på kongressen.

Mange fordele

"Da 3F første gang kørte ind på vores gårdspads, var jeg ikke selv hjemme. De kørte igen, og så tænkte jeg ikke mere over det. Anden gang var jeg heller ikke hjemme. Tredje gang de kom, var jeg klar over, at vi nok skulle have en snak. Efter tre kvarters god dialog spurgte jeg, hvad konsekvensen ville blive, hvis jeg ikke gjorde det, og det listede de så op."

Sådan beskriver Jacob Bjerrum det forløb, der endte med, at han valgte at melde sig ind i landbrugets arbejdsgiverforening, GLS-A og tegne overenskomst.

"Og det har faktisk vist sig at have en del fordele," forklarede Jacob Bjerrum og ridsede fordelene op:

• **Overenskomsten sætter lønnen**, og det er det vi

kører efter. Der er ikke alle mulige aftaler oveni om nye dæk, gummistøvler til mor osv.

• **Medarbejderne får sparet op til pension.** Jeg har ikke selv sparet op til pension – det har bare ikke været kulturen. Men som arbejdsgiver synes jeg, at jeg har et ansvar for, at mine medarbejdere ikke kommer til at stå i samme situation.

• **Det er nemmere at rekruttere folk.** Når man har tegnet overenskomst, signalerer det, at der er styr på tingene. Det kan vi mærke, folk er glade for. Og de er glade for det med pensionsopsparing.

• **En fordel når vi søger finansiering.** Også her har det vist sig at være en fordel, fordi det signalerer, at man har styr på tingene.

• **Rådgivning.** Som medlem af GLS-A har vi adgang til rådgivning om bl.a. ansættelsesret, arbejdsmiljø og uddannelse samt gratis advokatbistand ved tvister.

Ikke gratis

Selvom Jacob Bjerrum i forvejen lønnede sine folk godt, har overenskomsten alligevel betydet noget rent økonomisk.

"Med de lønninger vi havde, tænkte jeg ikke, at overenskomsten ville betyde så meget økono-

"Vi har jo styr på dyrevelfærd, mælke kvalitet, kemi osv. Som arbejdsgivere bør vi også have styr på vores medarbejderforhold," mener Jacob Bjerrum, Fårup. Foto: SEGES

misk. Men så er der jo det med pension, søn- og helligdagstillæg og tillæg ved arbejde før kl. 5. Så det koster da nok 3-4 øre pr. kg mælk," forklarede Jacob Bjerrum. Han understregede derfor også, at det har haft den effekt, at han er blevet endnu skarpere på rigtig rekruttering og personalsammensætning. Og han er ikke i tvivl om, at det er den rigtige beslutning.

"Vi har jo styr på dyrevelfærd, mælke kvalitet, kemi osv. Så bør vi som arbejdsgivere også have styr på vores medarbejderforhold," konkluderede han.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Ja – klovbeskæring omkring goldning har markant effekt

Ny undersøgelse viser 20 pct. lavere risiko for, at koen får sålesår, hvis den klovbeskæres omkring goldning. Men gør det ikke senere end to måneder før kælvning.

Hornrelaterede klovlidelser som fx sålesår og hul væg gør både ondt på koen og koster mange penge i forringet ydelse og reproduktion. Den forebyggende parole har i mange år lydt: 'Sørg for at nykælverne har godt fodtøj'. Imidlertid har der ikke været videnskabelig dokumentation for, at forebyggende klovbeskæring har effekt. Det er der nu.

20 pct. lavere risiko

Forsker Peter Thomsen, Aarhus Universitet, fremlagde resultaterne af en ny undersøgelse, hvor man har set på data fra 621.000 køer, som er blevet klovbeskåret 1-3 mdr. før kælvning. Den klokkeklare konklusion lød, at klovbeskæring omkring goldning har en forebyggende effekt: Der er hele 20 pct. lavere risiko for, at koen får sålesår, hvis den klovbeskæres.

Pas på med for sen beskæring

"Derfor bør vi klovbeskære ALLE køer omkring goldning – ikke bare en tredjedel af dem, som tilfældet er nu," lød det fra Peter Thomsen. MEN klovbeskæringen må ikke ske senere end otte uger før kælvning:

"Den gennemsnitlige forekomst af abort hos alle drægtige malkekøer ligger på 1 pct. Men for drægtige køer, der håndteres i klovbeskæringsboks, stiger risikoen til 2 pct. på grund af den stress, de udsættes for," forklarede han.

"Den gode nyhed er dog, at denne stigning kun ses otte uger før kælvning og derefter. Indtil da er risikoen ikke forøget," understregede Peter Thomsen. Anbefalingen lyder derfor, at koen klovbeskæres 3-4 uger før goldning.

Undersøgelsen viste også, at hvis koen én gang

Sålesår gør både ondt på koen og koster mange penge i bl.a. forringet ydelse og reproduktion.
Foto: SEGES

har fået sålesår, er der en markant øget risiko for, at den får det igen. Med andre ord: "Undgå, at den får det første gang," lød Peter Thomsens anbefaling.

Anbefalet frekvens for klovbeskæring

Hornrelaterede lidelser opstår typisk omkring kælvning, hvor de hormoner, som skal blødgøre køens bækken, også påvirker det øvrige bindevæv. Det bevirker, at klovbenet på grund af køens vægt synker lidt ned i klovkapslen og trykker på sålen. Typisk ses lidelserne først 2-4 mdr. efter kælvning – dvs. når koen er højestydende.

Et tilfælde koster typisk mellem 1.500-4.000 kr. i tabt ydelse, ekstra arbejdstid, behandling m.m.

Ud over klovbeskæring ved goldning anbefaler SEGES, at køerne også beskæres ca. to måneder efter kælvning samt 1-2 gange mere inden beskæringen ved goldning.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

En landmand og CSR-direktøren i JYSK om at arbejde med bæredygtighed

Svineproducent Jonas Würtz og CSR-direktør Rune Jungberg Pedersen inspirerede med deres tilgang til at arbejde med bæredygtighed.

Hvad har en CSR-direktør og en svineproducent til fælles? En hel del viste det sig i denne session. I hvert fald når det kommer til bæredygtighed. For begges vedkommende hvilede deres arbejde med bæredygtighed på tre ben:

- Det sociale
- Det miljømæssige
- Det økonomiske

For Jonas Würtz gælder det, at han i forhold til det sociale lægger stor vægt på at genskabe stoltheden i erhvervet. Bl.a. ved at deltage i Åbent Landbrug og ved at være praktiskvært. Sidstnævnte, så han er med til at tage ansvar for, at der uddannes medarbejdere til erhvervet. Og så er han flittig med at kommunikere om, hvordan

han producerer og hvorfor på bedriftens Facebook- og hjemmeside.

I forhold til miljøet tager han teknologien til hjælp – bl.a. gyllekøling til sænkning af NH₃-emission. Han lægger desuden stor vægt på naturpleje. Eksempelvis så han faunastriber og har været med i gen-dannelsen af Gedved Sø.

Økonomisk har han stor fokus på at eliminere spild. Her arbejder han bl.a. på at hæve overlevelsesprocenten og holdbarheden og ved at have fokus på foder-effektivitet. Også reduktion af input har hans fokus – bl.a. har han skiftet til lav-energi-ventilation samt LED-lys.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Jonas Würtz, svineproducent

Vi skal koncentrere os om at tale vores produktion op. Lad os fokusere på det, vi er gode til og hoppe med på klimabølgen. Det er en stor chance, der ligger foran os.

Klimaet bliver en konkurrenceparameter fremadrettet – hvad enten vi kan lide det eller ej.

Køb og smid-væk-kulturen skal vendes til vores fordel. Vi kan bruge mange restprodukter i vores produktion.

Rune Jungberg Pedersen, CSR-direktør i Jysk

Enten kan vi gå forrest selv – eller vi kan vente på, at politikerne beslutter for os, hvordan vi skal være bæredygtige.

Ærgerligt, at der er så meget 'landbrugs-bashing' i vores land. Men det er vigtigt at imødegå det ved, at I fortæller jeres gode historier.

Vi bliver sjældent spurgt om børnearbejde – alle spørgsmål går på miljø.

Det står sløjt til med kalvenes immunforsvar

I hele 77 pct. af besætningerne i en ny dansk undersøgelse havde kalvene et lavere indhold af immunglobuliner i blodet end anbefalet.

Det står værre til med immuniseringen af danske kalve end frygtet.

Det må dyrlæge Henrik Læssøe Martin, SEGES, konstatere, efter at de første resultater fra en stor dansk undersøgelse er gjort op.

I undersøgelsen har man målt indholdet af immunglobuliner (IgG) i blodet hos kalvene fra 83 danske malkekvægsbesætninger. For at have et tilstrækkeligt indhold af antistoffer i blodet, og dermed et velfungerende immunforsvar, bør kalve på under ti dage have et indhold på mindst 10 gram IgG/liter blod. I erkendelse af, at dette er svært at opnå hos samtlige kalve, definerede man i undersøgelsen en besætnings kalve som godt immuniserede, hvis 90 pct. af kalvene opfyldte kravet. Det blev kun opnået i 23 pct. af besætningerne.

"Omkring tre fjerdedele af besætningerne har dårligt immuniserede kalve. Og det er altså besætninger, hvor man regner med at have okay styr på management og rutiner. Så det ser noget dårligere ud, end jeg havde forventet," erkender Henrik Læssøe Martin.

Tre fjerdedele af kalvene i en ny dansk undersøgelse havde ikke den modstandskraft, man kunne ønske sig. Foto: SEGES

Bare få kalve med dårlig immunisering gør besætningen sårbar

Målet om, at mindst 90 pct. af kalvene skal være tilstrækkeligt immuniserede, er amerikansk standard. Kravet kan lyde skrap, men grunden er, at selvom bare få kalve er for dårligt immuniserede, og dermed lettere modtagelige for sygdom, så kan de komme til at udgøre en alvorlig trussel for sundheden også blandt de godt immuniserede kalve. Selv hvis vi slækker på kravet, så blot 80 pct. af kalvene behøvede at leve op til standarden, for at besætningen blev betegnet som 'godt immuniseret', så er det fortsat kun 40 pct. af besætningerne, der kan betegnes som godt immuniserede. De nye resultater giver stof til eftertanke.

Måske er mangelfuld immunisering en af de væsentligste grunde til udbredte problemer med spe-

cielt diarré i danske kvægsbesætninger? Indirekte kan det også have stor indflydelse på forekomsten af lungebetændelse, forbruget af antibiotika og dødeligheden blandt de danske kalve," siger Henrik Læssøe Martin.

Undersøgelse af IgG-optagelse bør være standard

"Det er på tide, at vi begynder at interessere os for, hvor meget antistof kalvene rent faktisk har optaget," slår Henrik Læssøe Martin fast og opfordrer til, at undersøgelse af blodprøver fra kalve i alderen 1-10 dage kommer til at indgå som en fast del af rådgivningsbesøgene: "Besætningsdyrlægen bør uden problemer selv kunne lave de nødvendige undersøgelser," forklarer han.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Ko og kalv sammen giver glæde og udfordringer

Det er ikke nemt at have ko og kalv sammen, og det koster på bundlinjen. Men det gør Gert Lassen glad, og så håber han på højere afregning på sigt.

Gert Lassen er nok en af de mælkeproducenter herhjemme, der har størst erfaring med at lade ko og kalv gå sammen. Erfaringer han øste ud af til en af de mest populære sessioner på årets kvæggkongres.

"Det er bestemt ikke alt, der har fungeret, som vi troede. Blandt andet troede vi i starten, at vi skulle ind og give kalven mælk en gang om dagen, men det fungerede slet ikke, for koen troede hver gang, at vi ville tage kalven fra hende," fortæller han.

Godt foder til ammetanter

Kalven går sammen med sin egen mor de første 14 dage. Herefter går den med en ammetante til den er fire-fem måneder.

"Det er ikke alle køer, der egner sig som ammetante. Vi vælger dem ud fra celletal, og cirka to tredjedele af vores slagtekøer kommer fra ammetanterne, så det er også et slutfedningshold," fortæller Gert Lassen.

Kalvene hos Gert Lassen går sammen med deres egen mor i 14 dage, herefter går de med ammetanter til de er fire-fem måneder. Arkivfoto: SEGES

Ammetanterne bliver fodret med kofoder, og der bliver ikke sparet på kraftfoderet.

"Det har vi prøvet, men det gik ud over ydelsen, og så fik de mindste kalve ikke mælk nok. Så det var bestemt ikke nogen god idé," forklarer han.

Græs uden problemer

Gert Lassen er økolog, og var spændt på, hvordan det ville gå med ammetanterne og kalvene på græs. Men det gav ingen problemer.

"Der har ikke været nogen udfordringer i at have dem på græs. De små kalve lærer af de større, og

de større lærer af køerne," fortæller han og viser en film af kalve og ammetanter på en sommereng:

"Det her er alternativet til at køre med mælketaxaen, og jeg ved godt, hvad jeg helst vil. Jeg var også glad for at passe kalve i kalvestalden, men det her er anderledes – man bliver bare rigtig glad af at kigge på det," fortæller han og tilføjer, at køer og kalve på græs appellerer til mange målgrupper.

"Nogle gange har jeg ældre landmænd med nede og se til dyrene på græs. De siger næsten altid, at det er noget pjat, før vi går derned, men så ender det altid med, at de står og smiler, når vi er derne," fortæller Gert Lassen.

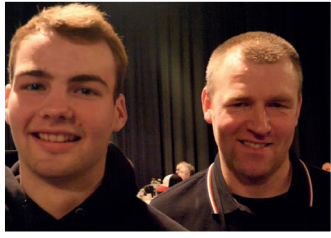
Let at kommunikere

Han håber på at opnå en højere afregning for konceptet på sigt, og det er da også nødvendigt, afslører han.

"Det har kostet på ydelsen og også lidt på kalvedødeligheden, så det koster da på bundlinjen. Men jeg ser det som en license to produce. Det er nok ikke så faktabaseret, men det taler til folks følelser, og så er det utrolig let at kommunikere," lyder det fra Gert Lassen.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

DET TOG JEG MED HJEM FRA KONGRESSEN

Peter Kragtig Kristensen (th.),
øko­logisk mælke­pro­ducent,
Brande, 220 årskøer, og hans
elev Jesper Dahl Schmidt,
Grindsted Land­brugsskole

Vi har været inde og høre om at øge kapaciteten i malkestalden. Og der er helt sikkert noget, vi skal hjem og kigge på i forhold til at rationalisere nogle arbejds­gange. Det var også godt at få genopfrisket nogle ting omkring mælke­kvalitet – fx omkring korrekt aftørring. Vi skifter tit køer ud på grund af celletal og yverlidelser, så det er helt klart et sted, vi kan optimere, og yversundheden er jo vigtig, hvis køerne skal holde længe. Jeg har altid en medarbejder med, og i år er det Jesper. De skal også have den oplevelse og vil rigtig gerne med. Og så er det jo godt at vide, at der stadig er to gode folk derhjemme til at tage sig af det hele.

Martin Larsen, driftsleder,
Give, 400 køer,
og hustru Anna Larsen

Jeg tager mange ting med hjem omkring det at være leder. Jeg har seks elever, og udfordringen er at få gjort tingene, som jeg synes, de skal gøres. Jeg kan se, at jeg nok skal være mere struktureret og bedre til at instruere dem helt ned i detaljen. Og så skal vores organisering være mere klar, så de ved, hvem der har ansvar for hvad. Så der er helt sikkert nogle ting og værktøjer, jeg skal hjem og tage fat i. Blandt andet sådan noget som opgave­beskrivelser. Jeg har min kone med på kongressen, fordi det er hyggeligt, og fordi hun også interesserer sig for køer.

Anders Abildtrup, mælke­pro­ducent,
Videbæk, 150 årskøer

Jeg er på kongres hvert år. I år har jeg især hørt sessionerne omkring klima. Som udgangspunkt synes jeg egentlig ikke, det er så interessant. Men det er jo et hot emne, som forbrugerne stiller krav om. Og jeg mener, det er en forudsætning for at klare os, at vi går med på den og sætter nye tiltag i gang – der er ingen vej tilbage. Og så må jeg også indrømme, at jo mere jeg får at vide, jo mere spændende bliver det.

**Jakob Sloth, agrarøkonom-
studerende, Asmildkloster
Land­brugsskole**

Jeg har været inde og høre om smitte­beskyttelse, fordi det er super-relevant at vide, hvilke forholdsregler jeg selv kan tage, og hvad jeg skal tænke over, hvis jeg selv skal bygge en stald en dag. Jeg vil gerne være selvstændig. Derfor har jeg også hørt om investorsamarbejde, som er meget relevant i forhold til finansiering. Jeg synes, de kom godt omkring emnet.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Her de ti mest populære indlæg

I alt var der 68 indlæg at vælge mellem på kongressen. Nogle med bred appel – andre med mere smalle emner. Her får du top ti over de indlæg, som havde flest tilmeldte:

1. Debat – klima og kvægbruget
2. Bæredygtighed – Hvad JYSK og en landmand kan lære af hinanden
3. 24 spørgsmål til klimaprofessorerne
4. Ko og kalv sammen – praktiske erfaringer og løsninger
5. Robust økonomi med langsigtet planlægning
6. Bliv en bedre leder med det rigtige værktøj
7. Top 5 for bedre yversundhed
8. Robuste kalve kræver fingeren på pulsen
9. Sænk antibiotikaforbruget hos kalvene
10. Holstein – Sådan sikrer vi en fortsat avlsinteresse

Gik du glip af noget?

Der var mange sessioner at vælge imellem, og måske fik du ikke hørt alle dem, du kunne have tænkt dig. Eller måske havde du slet ikke mulighed for at være på kongressen?

Fortvivl ikke ...

Find diasshows fra sessionerne på www.kvaegkongres.dk

Her finder du også formandens og direktørens beretning – både på video og som pdf.

